

Dobry člověk ještě žije a je tu i pro vás – Adam Samohýl

Vždycky jsem chtěla osobně poznat někoho, kdo se specializuje na asistenci nevidomým dětem a náctiletým. Vyptávala jsem se a nakonec moje cílená snaha doznala úspěchu, protože jsem se seznámila s Adamem.

...

Adam Samohýl je urostlý mladý muž, ve svých dvaceti dvou letech úspěšně studuje Husitskou teologickou fakultu. Jeho specializace i dosavadní zkušenosti se jednoznačně ubírají směrem k pomoci lidem, o které Adam jeví nepředstíraný zájem. V současné době se jeho hledáček zaměřil na děti a studenty, kteří nevidí anebo mohou zrak využívat jen částečně.

...

V současné době pracujete mimo jiné na částečný úvazek v Okamžiku. Jak se to přihodilo?

...

Pocházím z okolí Českých Budějovic, kde jsem vystudoval osmileté gymnázium. Vyrostl jsem v křesťanské rodině s dalšími třemi sourozenci. Od malička jsem úplně přirozeně chápal, že si lidé mají pomáhat, aby jim spolu bylo dobře. Velkou měrou se na tomto přesvědčení podílela nejen moje rodina, ale i Skaut, kam jsem od malička chodil. Když jsem odmaturoval, probírali jsme s kamarády, kam dál, pokud možno dál od Budějovic. Vyhrála Praha a sociální práce, která mi připadala zajímavá a praktická. Husitská fakulta tento obor má, tak jsem se tam přihlásil. Teď jsem ve třetím ročníku a chystám se na bakalářské zkoušky. Hodně mě to baví.

V Okamžiku jsem začal pracovat brzy po nástupu na fakultu, nejdřív jsem hledal zajímavou brigádu, ale teď svou práci beru spíš jako zajímavou součást svého života.

...

Je asistence zrakově postiženým mladým lidem jediné, co vás baví?

...

Baví mě ještě příroda, pořádám všelijaké expedice. Také hraju na kytaru, to k tomu částečně patří. V poslední době se ale víc zabývám kulturami různých národů, nejprve mě zaujala židovská kultura v Izraeli, potom jsem navštívil Nepál a samozřejmě i některé země v Evropě.

Chci se zúčastnit stáže v rámci projektu Jahel, který nabízí Izrael. Chtěl bych se tam zapojit do sociálních proměn tamějšího obyvatelstva. To mě hodně zajímá i z historického hlediska.

...

Přišel jste do Prahy z Budějovicka, jak vás napadlo zajímat se o práci v Okamžiku?

...

Husitská teologická fakulta nás od začátku vede k tomu, abychom se zapojovali do dobrovolnické i profesionální praxe tam, kde potřebují pomoc a kde můžeme být užiteční. Takže nabídku Okamžiku jsem zaznamenal na fakultě, stejně jako další nabídky dobrovolnické nebo i placené práce. Patří k tomu i asistence nevidomému studentovi přímo na naší fakultě. Také jsem zapojen do programu pro děti v pěstounské péči, jmenuje se Barevný svět dětí. Ještě je jedna doprovázející organizace

Dobrá rodina, která také pomáhá těmto dětem. Já se jako dobrovolník snažím přispět tím, že tyto děti doučuji.

...

V čem spočívá vaše práce v Okamžiku?

...

Většinou – podle zadání rodiny – doprovázím dítě se zrakovým postižením do školy a ze školy. Teď aktuálně chodím také s jedním chlapcem plavat. Tady je vždy důležité, aby se vyvinul dobrý vztah dítěte a toho, kdo mu pomáhá. Proto ta smlouva musí být alespoň na jeden rok. Během té doby se může stát, že se původní zadání pozmění. Vždycky bude záležet na tom, co jsme třeba schopni dát navíc. Například doprovázím jednu slečnu do školy, ale ukázalo se, že by občas potřebovala zajít se mnou do obchodu, když chce nakoupit třeba dárky. Nebo jsem doprovázel kluka na golbal, ale tam jsem byl s ním a dělal mu asistenta na tréninku. Měl jsem s ním i odjet na zápas mimo Prahu, na to jsem byl připraven, ale nakonec z toho sešlo.

...

Jak staré jsou děti, kterým asistujete, a jak probíhá doprovázení do školy?

...

Za ty tři roky jsem měl různě staré děti. S jedním chlapcem jsme se postupně víc skamarádili, protože jsme si věkově dost blízko. Někdy spolu trávíme čas na různých akcích zcela mimo formální zakázku. Ale to je přesně to, co chci zdůraznit – důležité je, aby asistent i klient k sobě našli dobrý vztah.

Zakázka bývá různá, někdy doprovázím dítě ze školy až domů, když vidí a chce jít samo, tak jdu vedle něj. Někdo nevidí vůbec, je nejistý a chce se držet. Jedna dívka má asistenčního psa, a tak je to zas trochu jiné, jdu prostě vedle nich a říkám, kudy jdeme a kdy měníme směr, aby ona zas mohla dát povel psovi.

Časem se klient naučí celou trasu nebo část trasy, a tak se zase způsob pomoci mění. Někdy doprovázím až domů, někdy k metru nebo třeba na nějaké kroužky. Naprosto mimořádně mohu asistovat i ve škole, pokud se domluvíme a je to potřeba, ale běžně se to nestává. Ani bych na to neměl čas. Výjimka je tzv. asistence při studiu, kterou poskytuje Karlova univerzita studentům se specifickými potřebami. V takovém případě sedím se studentem, dělám mu poznámky do notebooku a popisuji to, co je pouze ve vizuální formě. Někdy mu čtu, co není digitálně zpracované. Bývá to tak, že asistent a student jsou buď spolužáci nebo alespoň studují příbuzný obor. Asistent musí být řádně zapsaný na Univerzitě a je mu poskytnuta odměna ve formě stipendia. Student není nijak omezený jedním asistentem, může jich mít i několik. Možnost asistence je oboustranně praktická, což je vidět z toho, že to funguje na mnohých fakultách ke spokojenosti obou.

...

Myslíte si, že je pro pomáhající organizaci výhodné uzavírat dohody o provedení práce se studenty? Nebylo by rozumnější, kdyby tuhle práci vykonávali profesionálové v obvyklém zaměstnaneckém úvazku?

...

Já jsem přesvědčen, že takhle je to lepší pro všechny. Klienti si můžou popovídat i o normálních všedních věcech s někým, kdo je jim věkově blízko a kdo je ochoten naslouchat jejich povídání. A

také, kdo je tak trochu s nimi na jedné vlně. Měl jsem například klienta, o kterém jsem si myslel, že bude chtít chodit po výstavách, sahat na objekty, které nevidí a tak. Ale on chtěl jít na pivo. Proč ne? Je přece úplně normální, když si dva chlapíci sednou do hospody a tam klábosí o normálních věcech. I když tady nechci rozvíjet téma inkluze, mladí lidé, kteří studují speciální školu, bývají někdy izolovaní a chtějí se trochu podívat po světě vidících. Dokud jsou ve škole, nemusí být motivováni k navazování kontaktů a ke komunikaci s běžným okolím, s lidmi, které my denně potkáváme na chodníku, v hospodě nebo třeba v knihovně. Stresující bývá pobyt ve speciálních školách především pro později osleplé děti, třeba po úrazu. Tak to jsem vždycky moc rád, když můžu pomoci zdotat tuhle zcela neznámou bariéru mezi životem v kolektivu postižených a životem běžných lidí.

...

Ve svém životě preferujete vztahy, osobní kontakt a živou komunikaci. Jak se chováte na sociálních sítích?

...

Nemohu říct, že bych neměl i tyhle kontakty, ale moc mě to nebaví, nemám důvod si pěstovat nějakou svou image na Facebooku nebo jinde. Někdy se stane, že se někdo zeptá, proč neodpovídám na zprávy nebo nechatuju. Snažím se vysvětlit, že raději podniknu něco naživo. Dá se říct, že ta živá témata jsou zajímavá nejen pro mne, a tak o přátele a kamarády nemám nouzi. Dost lidí v mém okolí má podobný životní styl jako já, a tím nemyslím jen přátele ze skautingu.

...

Necítíte se nějak ukrácen nebo ošizen, když tolik své energie a času věnujete lidem, kteří potřebují pomoc?

...

Určitě ne. Ze své práce mám radost a dost dobrý pocit. Kdybych měl dělat něco z povinnosti, tak to by mi bralo energii a nedávalo by to smysl. Také rád poznávám nové lidi a nová prostředí. Při práci se zrakově postiženými jsem se rychle zbavil romantických představ i předsudků. Nikdy jsem neměl nevidomého kamaráda, a tak jsem si ani nedovedl představit, jak může moje podpora fungovat. Teď už to vím a jsem hodně rád, že se mohu – třeba jen dočasně – stát součástí tohoto světa. Zpočátku mi hodně pomohl kurz, kterým jsem musel v Okamžiku projít. Mají to velmi dobře připraveno, a tak se pro mě otevřely úplně nové obzory. Jsou to nejen pravidla, ale i třeba způsob komunikace a poznávání osobností, s kterými bych se asi běžně nesetkal. Zbavil jsem se stereotypních konvencí a zjistil jsem, že nevidomé dítě je úplně stejné jako třeba vidomé dítě v mém skautském oddíle. Jen prostě musím respektovat, že nevidí a umožnit mu, aby se cítilo ok. Snažím se být jak profesionální, tak i přátelský, a jsem moc rád, že se mi to daří. A že mohu i vnímat, jak se k nám chová okolní svět. S překvapením jsem zjistil, že lidé jsou mnohem vstřícnější, než bych předpokládal.

...

Jak si představujete své budoucí povolání? Chtěl byste se zaměřit na problematiku zrakově postižených?

...

Vím jistě, že bych se chtěl angažovat pro nějakou menšinu. Pro mě je ale důležité, aby to byla práce tvůrčí, abych mohl uskutečňovat nějaké aktivity, které budou pro danou cílovou skupinu přínosné. Nevím, jestli budu někdy pracovat s nevidomými. To, co vím, je, že bych nikdy nechtěl dělat práci,

která se stále opakuje, je stereotypní a na jednom místě. Určitě by mě bavilo to, co přispěje ke zlepšení sociálních podmínek i osobního životního stylu jakékoliv komunity nebo menšiny.

Delicie Nerková

Jaroslava Novotná, publikováno v časopise Zora 2019